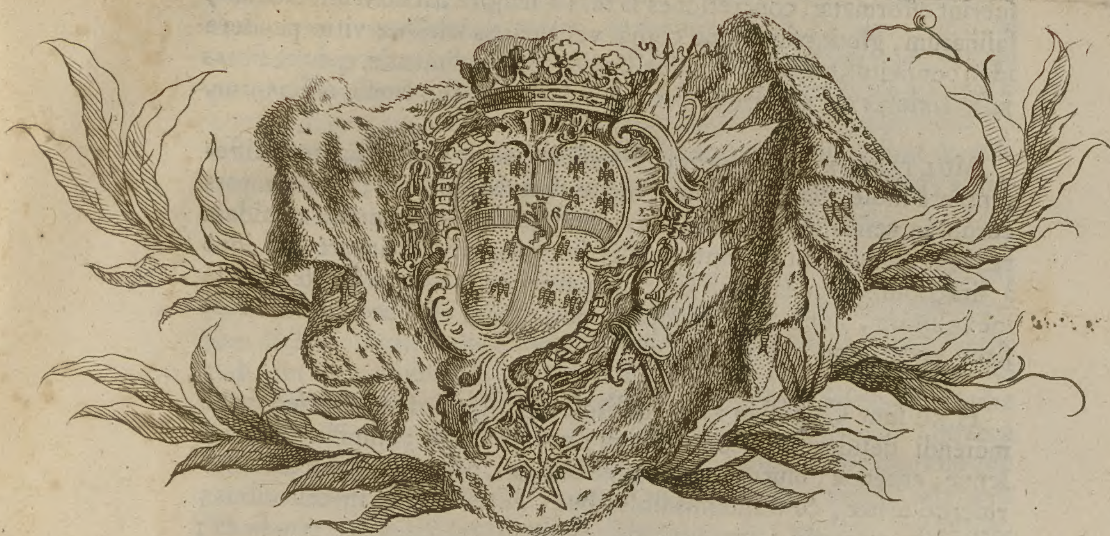

ILLUSTRISSIMO
LUXEMBURGENSIUM, MONTIS-MAURENTIACI
ET PIGNEII DUCI,
PARI, PRIMOQUE CHRISTIANO
GALLIARUM BARONI,
REGIS ORDINUM EQUITI,
EXERCITUUM EJUS LEGATO GENERALI,
PRÆTORIÆ COHORTIS PRÆFECTO,
NEC-NON NORMANNIÆ
GUBERNATORI, &c.

Vovet, offert & conſecrat obſequentiſſimus N. L. BERTHE Chirurg. ſtudioſus.

THESES ANATOMICÆ ET CHIRURGICÆ

ALCULI corpora ſunt dura & ſaxea in quâdam corporis humani parte ex humoribus concreta. Illos in omnibus corporis partibus, nullibì verò frequentiùs quàm in veſicâ urinariâ (ſive in renibus, ſive in ipſâmet veſicâ nati ſint,) reperiri, frequens demonſtrat experientia. Ubicunquè autem

fuerint efformatæ, concretiones faxeas à majore partium terreftrium, falinarum, glutinofarumque copiâ, vel à partis λιθιῶντος vitio pendere ideo conjicitur, quod qui crudioribus vefcuntur alimentis, quique fibras jufto laxiores aut conftrictiores habent, hoc morbo fæpiùs afficiantur.

Multiplex Calculorum in veficâ fpecies; eorum autem differentiæ à mole, foliditate numeroque funt defumendæ; maxima pars eorum in veficâ fluitat, ejus cervici fupponuntur nonnulli, quidam tandem peculiaribus veluti cafulis includuntur, & incarcerati ideo à lithotomis appellantur. Calculorum incarceratorum exiftentia diù inexplorata, nunc tot exemplis comprobata eft, ut in controverfiam vocari non poffit (*a*).

Hæc funt Calculi in veficâ delitefcentis figna: frequens fed inane meïendi defiderium; continuus in pene pruritus; limpidæ, turbulentæ, cruentæ, mucofo vifcofoque humore, nec-non albo fedimento refertæ urinæ, cum intenfis doloribus, eâ evacuatâ intenfioribus, ftillatitia excretio; involuntariæ virilium erectiones; tenefmus; pondus ad pubem, dum ftat æger majus; ac tandem indice & medio finiftræ manûs in ægri anum introductis, durities intra veficam percipitur: ex his calculum in veficâ nidulari, conjicere, non affirmare licet: certiùs autem cathetere in veficam immiffo & in corpus durum impingente, fi præfertìm collifionis tempore quidam percipiatur fonus, calculi exiftentia comprobatur.

Comperto Calculo, ad fymptomatum quæ parit, (ægro ficut mos eft præparato) curationem, ftatim deveniendum: hæc autem vel remediis Calculum in veficâ diffolvere valentibus, vel ejus extractione obtinenda. Lithontripticorum actionem (*b*) inutilem & noxiam comprobavit ufus; ad folam ergo operationem confugiendum: ut vero Chirurgus temerè illam non aggrediatur, 1°. vulnerandas partes, 2°. varias methodos quibus Calculus extrahi poteft, 3°. tandem rationum momenta quibus hanc vel illam anteponat, apprimè callere debet; hæc tria feorfim à nobis funt exponenda.

§

Vesica facculus eft mufculofo-membranaceus in imâ & anteriore hypogaftricæ regionis parte, offa pubis abdominalefque mufculos inter & peritonæum rectumque pofitus, lotium à renibus fecretum per

(*a*) Conferantur ea quæ fuper hanc rem fcripfit M. Houftet in Reg Chirurg. Acad. Commentariis, pag. 395. & fequentib.

(*b*) Hoc Heifterus in primâ latinâ Inftitut. fuarum Chirurg. Editione, pag. 894. Douglaffius in fuâ novâ Lithotom. inftituendi ratione gallicè converfâ, pag. 16 & fequentibus. Piettreus in Quæft. fuâ Medico-Chirurg. *An. ad extrahendum Calculum diffecanda ad pubem vefica?* Aliique benè multi annotaverunt.

tempus aſſervans, illudque ſuâ contractione excernens. Figuram quodammodo ovatam veſica refert, & dividitur, 1°. In facies, quarum una anterior eſt, altera poſterior; 2°. In partes laterales; 3°. verò in partem ſuperiorem *fundum* dictam, mediam, & inferiorem ſeu *cervicem*. Mediam fundi partem ligamentum quoddam inæqualis craſſitiei, umbilico annectit; cervicis pars anterior in urethram deſinit & poſterior duobus in locis plus minus-ve à ſe invicem diſtantibus, ureterum extremis obliquè perforatur.

PLURES membranæ veſicam componunt, exterior nempè, media & interior: exterior communis & cellularis eſt: mediam muſcularem dictam, plurima conſtituunt ſtrata, quorum externa veſicæ longitudinem excurrunt, & interna plus minus-ve obliqua ſunt: muſculares fibræ cervicem verſus aggeſtæ & quibuſdam faſciculis à pube procedentibus (*a*) denſatæ, veſicæ ſphincterem conſtituunt: interna tandem villoſa dicitur: in hujus textu non pauci nervi plurimæque conſpiciuntur glandulæ (*b*), mucum quemdam quo veſicæ interiora illiniuntur, continuò eructantes. Arteriæ ab hypogaſtricis internis, venæ iiſdem ex venis naſcendæ, nervique ab ultimis ſympathici majoris propaginibus ſacriſque oriundi, membranas illas perreptant.

URETHRA canalis eſt membranoſo-ſpongioſus in litteræ S formam in viris inflexus, ab anteriore cervicis veſicæ parte uſque ad penis extremitatem protenſus. Urethra duabus conſtat membranis, quarum exterior à textu cellulari vix differt; has inter, glandulæ modò deſcribendæ textuſque ſpongioſus reperiuntur: ſi glandulas exceperis, duæ illæ membranæ non niſi cellulari quâdam ſubſtantiâ in primâ *urethræ parte à ſe ſeparantur*, indè illa, pars urethræ membranacea appellatur; accedit ſubſtantia quædam cellulis quàm pluribus referta, hinc ſpongioſa dicta, inæqualiſque in ſuis partibus craſſitiei, quâ enim parte incipit, nec-non versùs penis extremitatem craſſior eſt, atque hinc bulbum urethræ, indè vero penis glandem efformat.

INFERIOREM cervicis veſicæ, primamque urethræ partem ambit corpus quoddam glanduloſum, Caſtaneæ nucis, aut juxta alios cordis figuram referens, *proſtatæ* dictum; in mediâ faciei anterioris parte, ſulcus quidam longitudinalis conſiderandus venit, proſtatarum corpus duas velut in partes dividens, & in quo urethra continetur. Spongioſus quidam textus, plurimique folliculi in internâ proſtatarum ſubſtantiâ obſervantur, ex quibus totidem enaſcuntur ductus, circa verumontanum aperiundi.

(*a*) Videatur C. Winſlowii expoſitio Anat. pag. 732.

(*b*) Videatur C. Winſlowius in opere citato, pag. 557. Palfin in Anat. ſuâ Chirurg. Tom. prim. pag. 159. Falconetus in Quæſt. *An educendo Calculo, cæteris anteponendus apparatus lateralis?*

MEMBRANACEAM urethræ partem, alia quoque cingit glandula à *Littrio* (*a*) primùm deſcripta. Urethram in modum zonæ pollicis latæ omni ex parte ambit, plurimaque vaſa excretoria in urethram hiantia habet. Recenſita præter oſtia, alia quoque in urethrâ conſpiciuntur, talia ſunt 1°. Urethræ lacunæ, decem circiter numero; 2°. vaſorum excretoriorum ab antiproſtatis oriundorum, 3°. que ductuum ejaculatorum extremitates; hæc à verumontani lateribus extant; verumontanum autem caruncula quædam eſt, in eâ urethræ parte quam ambiunt proſtatæ, inferiùs conſpiciunda.

MUSCULI plures ad deſcriptas partes pertinent, iique in eos qui proſtatis & eos qui urethræ inſerviunt, meritò diſtinguntur. Proſtaticorum duo ſuperiores, duo verò inferiores ſunt: ſuperiores à poſteriore oſſium pubis parte, inferiores verò ab utrâque oſſium pubis & iſchii commiſſurâ ad proſtatas extenduntur; eorum qui ad urethram pertinent, alii qui bulbo-cavernoſi dicuntur, urethræ bulbo, ſpongioſæ ejus ſubſtantiæ, corporibus nerveis & tranſverſalibus muſculis adhærent; alii *tranſverſales*, *triangulares* ve dicti, externæ tuberoſitatis iſchii, inferiorique urethræ parti, utrimque connectuntur.

§

CALCULI è veſicâ urinariâ extractionem Lithotomiam, improprio licet vocabulo appellant: hæc autem duplex, ſuperior nempè & inferior. Superior ea eſt, quæ ſuper pubis oſſa, inferior verò quæ in perinæo celebratur. Superior hypogaſtrica Franconianave ab authoris ſui nomine, dicitur: inferior autem quæ multiplici ratione perfici poteſt, eandem ob rationem *Celſica*, *Mariana*, *Raviana*, *Cheſeldeniana*ve appellatur, prout juxta hujus illiusve methodum inſtituitur (*b*).

SECTIO hypogaſtrica hoc modo celebretur: æger ſupinus in lecto ſic decumbat, ut pulvinaribus coxendicis oſſibus pectori capitique ſubjectis, nates pectus & caput, mediâ abdominis parte, elatiora

(*a*) In Regiæ ſcient. Acad. Commentariis, anno 1700.

(*b*) Præter methodos Lithomiam inferiùs inſtituendi à Celſo, aliiſque ſuprà memoratis vel inventas vel deſcriptas, aliæ quoque ſunt quibus Calculi extractio perfici poteſt, & de quibus ob inſtituti noſtri rationem, invitiſſimi ſuperſedemus; tales ſunt eæ quas CC. Foubert, Ledran, Lecat, aliique præſtantiſſimi, ejuſdemque notæ Chirurgi, in medium nuper protulerunt, & quarum deſcriptiones legi poſſunt in Heiſteri & Platneri Inſt. Chirurgicis; Reg. Chirug. Acad. Commentariis; Garangeoti Draniique operationibus Chirurg. Cheſeldeni append. anglicè conſcripto: in Filgi diſſert. de variis Lithotomiam adminiſtrandi viis & Ravianæ præſtantiâ; Keſſelringii Hiſt. & examine method. Foubert. adminiſtrandi Lithotomiam; in Gunzii Obſ, Chirur. de Calculum curandi viis. C. Falconeti Theſi modò citatâ.

ſint, miniſtris hoc in ſitu detineatur; fiſtula in veſicam demittatur, cujus ope liquor quidam in eam poſſit injici; educto ſiphone, operator inciſionem in mediâ abdominis parte quatuor digitos ſupra pubis oſſa incipiat, & eam uſque ad penis radicem extendat; cute, textuque cellulari, primo hoc ictu ſcapelli ſectis, lineam albam, eâdem fere ratione, incidat, (*a*) detectâque veſicâ ſcalpelli aciem perpendiculariter in eam ſic demittat (*b*), ut dorſum pectori, acies verò pubi obvertatur; index ſiniſtræ manûs ſcalpellum veluti ſequatur, & in veſicam immittatur, ut eo incurvato veſicæ parietes quaſi ſuſpenſi retineantur, uſque ſub oſſibus pubis incidatur veſica, eductoque tandem ſcalpello, Calculus vel digitis vel forcipibus, extrahatur (*c*).

Cum Celſicus inſtituendus eſt apparatus, æger tabulæ pulvinaribus linteiſque duplicatis inſtructæ, & in quâ ſedile fuit inverſum ſic imponitur, ut coxæ illius ſuper menſæ marginem collocentur ſitque ſemi-ſupinus, crura à ſe invicem deducuntur, flectuntur genua, brachiaque laqueo injecto, genubus malleoliſve alligantur; hoc in ſitu tribus prætereà continetur miniſtris, quorum duo utrumque genu & pedem continent, alter verò illius humeris incumbit, & poſtquàm quartus miniſter ſcrotum ſuſtulit, indicem & medium ſiniſtræ manûs oleo prius illitos, Chirurgus in anum quàm profundiùs fieri poteſt intromittit, dextrâque imam abdominis partem comprimens, Calculum verſus perinæum adducere nititur, illum eo in loco, incurvatis digitis retinet; ſcalpellum dextrâ apprehendens cutem textum cellularem & ipſammet veſicam obliquè (*d*) ſuprà tumorem incidit, tandemque cùm jam calculus in conſpectum venit, eum digitis ſolis, *foràs propellit, vel unco aut forcipibus*, extrahit. His peractis digito

(*a*) Non debet incidi veſica quin liquor ope fiſtulæ in hujus cavitate ſemper remanentis, rurſùs injiciatur, cum non ſatis turgida apparet. illud primi ſuaſere Midleton & Maggill.

(*b*) Illud ſuadent CC. Cheſelden & Morand in ſuo tractatu de Lithotomiâ ſuperiore.

(*c*) Nullus non videt operationem illam eodem modo in omnibus omninò circumſtantiis celebrari non poſſe; *ſi enim fiſtula in veſicam immitti non poſſet*, tunc injectionis loco, ægro præciperetur ut quàm majorem urinæ quantitatem retineret, ſicque veſica naturaliter diſtenderetur. Illud primus commendavit Roſſetus in tract. ſuo de partu Cæſareo; ſi verò Calculus major, tentatâ prius ſectione quâlibet in perinæo, hâc ultimâ ratione veniret extrahendus, tunc partes ſupra Calculum ipſum, ad modum *Franci* forent incidendæ.

(*d*) Loco ſectionis obliquæ Celſus lib. 7o. cap. 26. vult cutim juxta anum lunatâ plagâ incidi, cornibus ad coxas ſpectantibus paululùm, deindè eâ parte quâ ſtrictior ima plaga eſt, etiamnùm ſub cute, alteram tranſverſam plagam inſtitui quâ veſicæ cervix aperiatur.

veficæ interiora Chirurgus explorat, ut fi quidam fortè Calculus fabula-ve in eâ remanferint, vel immiffis fupra fpecillum globulo inftructum forcipibus, vel cochleari digiti ope introducto, poffint educi, hæmorragiamque, fi fuperveniat, ellychniis ftyptico medicamine imbutis, ligaturâve coërcet.

ÆGER in Marianâ eodem præcife modo ac in Celficâ fectione & collocatur & detinetur: deinde verò catheterem fulcatum Chirurgus in veficam per urethram dimittit; fcroto ritè elevato tenfifque perinæi integumentis, catheterem fic dirigit, ut dextrum cum ægri corpore angulum faciat, parfque illius gibbofa extùs promineat; & eum finiftrâ obfirmans, dextræ indice fulcum ejus inveftigat, lithotomo cutem, textum cellularem, bulbocavernofum finiftri lateris mufculum, fpongiofamque urethræ partem, uno veluti ictu, ab inferiore fcroti parte ufque ad unius pollicis ab ano diftantiam, incidit; deindè catheteris manubrium extollendo, concavam illius partem fornici offium pubis applicat; lithotomum in catheteris fulco hærentem profundiùs adigit, illum rurfus ad fuperiorem incifionis fuæ partem reducit, & eodem in fitu continendum præbet; lithotomi ope, canaliculati ductoris lingulam, (*a*) in fulcum catheteris immittit, lithotomum eximi jubet, canaliculatum ductorem in veficam adigit, catheterem educit, canaliculati ductoris manubrium finiftrâ apprehendit, dextræ indicem (*b*) in illius fulcum lente & pedetentim intrudit, forcipes ejufdem fulci ope in veficam introducit, manus invertit & canaliculatum ductorem educit: forcipum tandem anfas lentè à fe diducit, iis rurfus approximatis calculum inquirit, apprehendit, motibufque alternis extrahit.

RAW, celeberrimus olim in Univefitate Leydenfi Anatomes & Chirurgiæ Profeffor, fuam fecandi methodum fic celebrabat: primò, ægrum in menfâ quâdam demiffiore, pulvinari dorfo fuppofito, fupinum ita collocabat, ut coxæ illius menfæ margini refponderent, & eum modo fuprà dicto alligabat; deindè cathetere longiore roftro, fulcoque profundiore inftructo (*c*) in veficam demiffo, illius manubrium verfus inguen dextrum & abdomen inclinabat, ut nempè fecandis partibus catheteris applicaretur curvatura: pofteà cutem, cellularemque textum fatis profundè ab eo loco, in quem Mariana de-

(*a*) Canaliculati ductoris loco, inftrumentis quibufdam enfiformibus, conductoribufque dictis, veteres utebantur.

(*b*) Hæc dilatatio quæ nunc fit modo fuprà defcripto, dilatatoribus quibufdam, quorum figuræ in Alghifi *trattato di Lithotomia* confpici poffunt, olim inftituebatur.

(*c*) Ravium veficæ corpus non incidiffe, vel alio cathetere ufum fuiffe, credit Dranius; vid. *le parallele*, pag. 116. & feq.

finit incisio ad ischii tuber obliquè incidebat, tum educto lithotomo, catheteris curvaturam explorabat, & juxta illam incisionem extendebat: ægro tandem firmiùs detento, catheterisque curvaturâ tertiâ vice exploratâ, lithotomi apicem in illius sulcum demittebat, corpusque vesicæ incidebat. Quod reliquum est, juxta scalpellum conductores, & illos inter, forcipes in vesicam compellebat.

In operatione Cheseldenianâ æger eodem præcisè modo ac in præcedenti collocatur & retinetur, deinde catheter, benè incurvus profundèque sulcatus in vesicam immittitur & illius manubrium chirurgo quodam à sinistro ægri latere posito continendum traditur; sic autem disponi debet, ut manubrio versus inguen dextrum inclinato, illius convexitas obliquè inter erectorem & acceleratorem sinistri lateris promineat: scrotum idem minister elevat, & lithotomo haud plicatili cutis & textus cellularis profundè, ab eo loco in quem sectio Mariana desinit, usque ad sinistri ischii tuber, inciduntur: tùm sinistræ manûs indice catheteris sulcus investigatur, si fortè dimotus fuit, suo in loco reponitur, ac ejusdem digiti ope, lithotomi mucro per inferiorem vulneris angulum obliquè in catheteris sulcum adigitur. Cætera uti in Marianâ sectione perficiuntur (*a*).

Quâcunque autem ex illis methodis extractus fuerit calculus, embrocationes ex oleo rosaceo instituendæ sunt, & plaga, consueto vulnerum simplicium aut contusorum more, pro re natâ, deliganda & ad cicatricem perducenda.

§

Rationum momenta quibus ad hanc vel illam ex suprà descriptis methodis anteponendam, *Chirurgus impelli potest*, 1°. ab ægri habitu; 2°. à vesicæ ipsius statu; 3°. à Calculi specie; 4°. à loco quem Calculus occupat; 5°. tandem à minori accidentium operationem quamlibet subsequentium quantitate sunt desumenda. Relativè ad ægri habitum; junioribus minor vel altus convenit apparatus; in senibus verò vel obesioribus neuter debet celebrari. Respectu habito ad vesicæ statum; cùm parva est & sana, quælibet ex sectionibus quæ infra pubis ossa fiunt, indifferenter institui potest: cum è contrà parva est & morbo quodam affecta sola Mariana methodus celebranda est. Quoad Calculi speciem: Calculus amplus, admodùm oblongus, racemosusve altum, facile verò frangendus eumdem necnon Ravianum exposcit apparatum; asper Celsicam, Marianamque sectionem respuit. Si ratio habeatur ad locum quem Calculus occupat, qui cervici impactus hæret, in perinæove tumorem ef-

(*a*) Hoc tamen cum discrimine, ut ductoris canaliculati manubrium dextrorsùm inclinatum esse debeat.

format, Celsicâ, quique incarceratus est, operatione Cheseldenianâ; venit extrahendus. Si tandem spectetur ad accidentium operationem quamlibet subsequentium quantitatem; omnibus anteponenda venit vel Franconiana vel Raviana sectio.

d'Amiens

Has Theses DEO JUVANTE, & præside M. RAPHAELE BENEVENTO SABATIER, Liberalium Artium & Chirurgiæ Magistro, *tueri conabitur* NICOLAUS LUDOVICUS BERTHE, *Ambianensis, in almâ Universitate Parisiensi Artium Magister.*

PARISIIS;

IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS.

Die 28â Septembris, anno Salutis 1753. *à sesqui-secundâ post meridiem ad septimam.*

PRO ACTU PUBLICO,

ET

MAGISTERII LAUREA.

Typis DELAGUETTE Regiæ Chirurg. Academiæ Typographi, 1753.